

Overweight prevention, starting from birth onwards

Citation for published version (APA):

Dera - de Bie, E. (2016). *Overweight prevention, starting from birth onwards: an evaluation of the development and effect of a training program for child health care practitioners in the Netherlands.*

Document status and date:

Published: 01/01/2016

Document Version:

Publisher's PDF, also known as Version of record

Please check the document version of this publication:

- A submitted manuscript is the version of the article upon submission and before peer-review. There can be important differences between the submitted version and the official published version of record. People interested in the research are advised to contact the author for the final version of the publication, or visit the DOI to the publisher's website.
- The final author version and the galley proof are versions of the publication after peer review.
- The final published version features the final layout of the paper including the volume, issue and page numbers.

[Link to publication](#)

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal.

If the publication is distributed under the terms of Article 25fa of the Dutch Copyright Act, indicated by the "Taverne" license above, please follow below link for the End User Agreement:

www.umlib.nl/taverne-license

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us at:

repository@maastrichtuniversity.nl

providing details and we will investigate your claim.

Valorisation of the research findings

VALORISEREN VAN HET ONDERZOEK

Dikwijls is er een discussie in hoeverre wetenschappelijk onderzoek van toepassing is op de dagelijkse praktijk. Vaak duurt het jaren voordat wetenschappelijk onderzoek in de praktijk wordt toegepast en soms verdwijnt het zelfs in een bureau lade. Niettemin is een van de doelstellingen van wetenschappelijk onderzoek dat de resultaten van toepassing zijn of een nuttige bijdrage leveren aan de algemene praktijk. Daarvan is zeker sprake wanneer het gaat om gezondheidsproblematiek.

Dit onderzoek is gestart vanuit de Academische Werkplaats Zuid Limburg, die overgewicht en obesitas als een bedreiging van gezondheid probeert aan te pakken. In dit onderzoek is een vraag vanuit de praktijk vertaald naar een wetenschappelijke onderzoeksvraag om zo meer inzicht te verkrijgen in dit hardnekkig maatschappelijk probleem.

Een van de doelstellingen van de jeugdgezondheidszorg is om overgewicht bij kinderen te voorkomen vanwege de daaraan gerelateerde gezondheidsrisico's op latere leeftijd, waaronder het metabool syndroom, de voorspeller van hart en vaatziekten. Vroegtijdige signalering speelt daarbij een essentiële rol. Dit onderzoek heeft bijgedragen aan het bewuster maken van professionals en ouders dat het eerste levensjaar van het kind een belangrijke periode is in de preventie van overgewicht.

Uit het onderzoek wordt het belang van het volgen van de groeicurve van een kind duidelijk. De groeicurve is een eerste evidence –based basisinstrument om vroegtijdig veranderingen of afwijkingen te signaleren.

Voor kinderen onder de twee jaar wordt de gewicht naar lengte curve gehanteerd om te bepalen of een kind risico heeft op overgewicht. Echter, uit dit onderzoek blijkt dat het voor de jeugdartsen en jeugdverpleegkundigen moeilijk is om afwijkende groei in de eerste twee levensjaren van het kind op een juiste wijze te interpreteren. Met name is er een probleem wanneer het verloop van de curve weliswaar afwijkend is, maar de absolute maat nog binnen de norm valt. Een meetinstrument om het ontwikkelen van overgewicht te voorspellen zou professionals hierin kunnen ondersteunen.

Begeleiding van kinderen met risico op overgewicht is een van de taken van de jeugdgezondheidszorg. De jeugdgezondheidszorg nodigt niet alleen ouders met kinderen uit voor consultatie op een vaste locatie, maar bezoekt de ouder en kind ook aan huis. De waarde van huisbezoeken, waardoor meer en betere informatie wordt verkregen over de directe omgeving van een kind, staat buiten discussie. In dit onderzoek werden de effecten van die aandacht voor de directe omgeving van kind en ouders geëvalueerd. Hoewel de resultaten niet direct meetbaar waren, volgt uit ons onderzoek wel degelijk dat deze benadering van groot belang is. Dit onderzoek is een basis waarop verder on-

derzoek kan worden verricht zodanig dat het effect duidelijker zichtbaar wordt. Met name blijkt dat het inzicht en motivatie bij de ouders nog te kort schiet, hoewel de kennis en motivatie bij de hulpverlener wel is toegenomen.

In het kader van dit onderzoek hebben er een aantal deskundigheid bevorderende activiteiten plaatsgevonden voor jeugdartsen en jeugdverpleegkundigen, waaronder een training motivational interviewing, casuïstiek besprekingen en visitaties. Doel van deze activiteiten was om de hulpverleners middelen aan te reiken om dreigend overgewicht eerder te signaleren en bespreekbaar te maken met de ouders.

Ook werd door het onderzoek inzichtelijk dat de kennis en vaardigheden van de jeugdartsen beter was dan dat van de jeugdverpleegkundigen. Voor de jeugdartsen zijn de deskundigheidsbevorderingen beter gefaciliteerd en vastgelegd. Extra aandacht voor jeugdverpleegkundige competenties, waaronder gesprekstechnieken is belangrijk, aangezien zij degenen zijn die met name de laagdrempelige kortdurende begeleiding doen. Dit onderzoek heeft aangetoond dat door de deskundigheid bevorderende activiteiten bijgedragen is aan een kwaliteitsverbetering in de uitvoering van preventie van overgewicht.

Doordat de onderzoeker ook zelf werkzaam is in de jeugdgezondheidszorg kon het onderzoek beter afgestemd worden op de behoeften van de praktijk en de betrokkenheid van de deelnemers aan het onderzoek werd ermee vergroot. Medewerking aan onderzoek vanuit de praktijk vraagt extra tijd van uitvoerenden en de organisatie realiseert zich dit soms onvoldoende. Verder, heeft dit onderzoek bijgedragen aan ondersteunende beleidsinformatie.

Uit het onderzoek blijkt hoe moeilijk het is om een ongezonde leefstijl in een gezin te veranderen naar een gezondere leefstijl, zeker bij bepaalde risicogroepen. Preventie van overgewicht is een taak van verschillende partners in de zorgketen. Door de uitvoering van dit onderzoek werd ook duidelijk dat samenwerking, afstemming en het overbruggen van de culturen van de verschillende organisaties belangrijk is om het probleem van overgewicht bij kinderen aan te pakken.

Gedurende de periode van het onderzoek zijn er diverse activiteiten geweest om het onderzoek onder de aandacht te brengen. Zo zijn er presentaties geweest op congressen (o.a. EUSSUHM congres) of zijn er artikelen geschreven voor nieuwsbrieven. Verder is er een nauwe samenwerking geweest met peuterspeelzalen en kinderopvang en is er mede zorg gedragen voor verandering in traktatiebeleid en voedingsbeleid.

Dit onderzoek geeft een inventarisatie van knelpunten, een implementatie strategie en een proces en effect evaluatie voor de uitvoering van preventie van overgewicht met

VALORISATION OF THE RESEARCH FINDINGS

name al vanaf de geboorte van een kind. Bij het ontwikkelen en uitvoering van een training ten behoeve van een meer actievere implementatiestrategie is er al een ver-taalslag gemaakt naar de toepassing ervan in de dagelijkse praktijk van de jeugdge-zondheidszorg. De gehele onderzoeksresultaten kunnen beschouwd worden als meer kennis over knelpunten en verbeterpunten in de vroegtijdige preventie van overge-wicht.